

EEN RAAD VAN EN VOOR IEDEREEN

Nederlandse Vereniging
voor Raadsleden

EEN RAAD **VAN** EN
VOOR IEDEREEN

Een Raad van en voor iedereen

Een diverse kieslijst is een eerste stap richting een inclusieve gemeenteraad. Uit verschillende rapporten en statistieken blijkt dat gemeenteraden geen afspiegeling vormen van de Nederlandse samenleving. Maar een diverse raad is niet automatisch een inclusieve raad. De kracht van diversiteit wordt pas echt benut wanneer het unieke van elke individu wordt (h)erkend en gewaardeerd én benut als bron van inzicht en vaardigheid.

Wat betekent 'inclusiviteit' voor jou persoonlijk in jouw rol als raadslid? Welke acties kunnen gemeenten, raden en raadsleden ondernemen om diversiteit en inclusiviteit te stimuleren? Met deze vragen ging Tessa Jugwels, in het kader van haar masterscriptie, in gesprek met raadsleden. Uit deze interviews is door twee tekstdschrijvers, in opdracht van de Nederlandse Vereniging voor Raadsleden, een bloemlezing gemaakt die heeft geresulteerd in dit magazine. Bij de selectie van raadsleden is bewust gekozen voor een grote diversiteit. De verhalen zijn geordend op alfabetische volgorde van de gemeenten waarin de raadsleden actief zijn; raadsleden met diverse achtergronden, diverse leeftijden, diverse genderidentiteiten, diverse functionele beperkingen enzovoort. De gedeelde noemer is de actieve inzet voor de lokale democratie. We hebben gepoogd hiermee een dwarsdoorsnede van de Nederlandse bevolking weer te geven en voor iedereen herkenning te laten plaatsvinden. Of je nu zelf actief bent als raadslid of als inwoner wordt vertegenwoordigd door deze raadsleden.

De Nederlandse Vereniging voor Raadsleden onderschrijft het belang van inclusieve vertegenwoordiging. In deze uitgave zijn de persoonlijke verhalen en ervaringen van raadsleden samengebracht ter inspiratie, bewustwording én om aan te zetten tot actie.

Wij wensen je veel leesplezier!

Petra Paulides

Directeur Nederlandse Vereniging voor Raadsleden

Diversiteit betekent niet per se inclusiviteit

Een inclusieve gemeenteraad begint bij wie plaatsneemt in de raadszaal. Tijdens de gemeenteraadsverkiezingen van 2022 koos Nederland de 8462 raadsleden die hen mogen vertegenwoordigen. Uit de rapportage Staat van Bestuur 2024 van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) blijkt dat in 2018 voor het eerst meer dan 30% van de raadsleden vrouw was. Na de gemeenteraadsverkiezingen in 2022 steeg dit percentage naar 35%. Toch blijft het profiel van een gemiddeld raadslid onveranderd: man, ouder dan vijftig jaar en hbo of wo-geschoold. Inwoners met een (structurele) functionele beperking en/of migratieachtergrond, praktisch opgeleiden, leden van de LHBTI+-gemeenschap zijn ondervertegenwoordigd in de raad.

Definities

Bovenstaande cijfers raken aan het thema diversiteit. Diversiteit verwijst naar de representatie van zichtbare (zoals gender) én onzichtbare (zoals opleidingsniveau) identiteitskenmerken. Echter zorgt diversiteit niet per se voor inclusiviteit. De kracht van diversiteit wordt pas benut wanneer het unieke van elke individu wordt (h)erkend en gewaardeerd en hun unieke input wordt gezien als bron van inzicht en vaardigheid.

In het geval van de Nederlandse gemeenteraad is de volgende vraag cruciaal: hoeveel ruimte krijgen diverse groepen om hun perspectieven in de raad aan de orde te stellen, te bespreken en te vertalen naar besluiten? Met een diverse kieslijst alleen red je het niet, aldus politicoloog Runderkamp in het boek 'Sterke Raad', een uitgave

uit 2025 van de Nederlandse Vereniging voor Raadsleden. Zolang zittende raadsleden zich niet gewaardeerd voelen en (vroegtijdig) blijven vertrekken, moet er blijven worden gerekruteerd.

Diversiteit en inclusiviteit kan verschillende vormen aannemen; het kan een kenmerk zijn van een individueel raadslid, een voorwaarde bij beleidsontwikkeling of de omgangsvormen tussen raadsleden betreffen. Dit zal ook naar voren komen in de persoonlijke verhalen in dit magazine. Hierbij moet worden opgemerkt dat de ervaringen van één individu niet bepaald worden door het hebben van één enkel identiteitskenmerk. Een discussiepunt is daarom intersectionaliteit: de individuele ervaring van een raadslid wordt (mogelijk) beïnvloed door het hebben van een combinatie van meerdere identitei-

- 7 Ten ingeleide
- 10 Gladys Wielingen "De politiek naar buiten brengen én de samenleving de raadszaal in"
- 12 Nico de Jong "Laat je vooroordelen thuis"
- 14 Lilian Haak "Ik ben meer dan mijn diversiteit"
- 16 Nathalie Nede "Ik voel me soms anders, maar dat geeft me ook kracht"
- 18 Marieke van Gastel "Niets over ons zonder ons"
- 20 Ugbaad Kilincci "Zoek de ander op, niet alleen je gelijken"
- 22 Redouan Allaoui "Het woord geven aan mensen die dat niet durven nemen"
- 24 Quinn Quadvlieg "Jongeren in de raad? Daar wordt de politiek beter van!"
- 26 Kim Denie "Ik weet wat er speelt aan de onderkant van de samenleving"
- 28 Gerrit-Jan Leusink "Goede vertegenwoordiging heeft praktisch en theoretisch geschoolden nodig"
- 30 Cora Koehorst "Zonder vrouwen mis je belangrijke invalshoeken"
- 32 Roshano Dewnarain "Ervaringskennis is óók kennis"
- 34 Luuk van Straten "Je bent nooit te jong om verantwoordelijkheid te nemen"
- 36 Jade Joosten "Ja, we moeten het wéér over inclusiviteit hebben"
- 38 Ludo Bolders "In de politiek kun je geen 10 halen"
- 40 Lotte Gommers "Het voelde als een sprong in het diepe"

ten zoals geslacht, etniciteit, seksualiteit, sociaaleconomische status enzovoort.

Eerdere onderzoeken

De Nederlandse Vereniging voor Raadsleden deed al eerder onderzoek naar diversiteit en inclusiviteit binnen de gemeenteraad. Het verkennende rapport 'Jong, Kleur en Vrouw in de Raad' (2022) liet zien dat bepaalde groepen raadsleden negatieve ervaringen hebben met inclusiviteit. Zo gaven jonge raadsleden tijdens de bijeenkomsten vaak aan te twifelen aan hun eigen kunde en werden zij met belerend taalgebruik aangesproken. Raadsleden met een migratieachtergrond hadden de ervaring harder te moeten werken dan andere raadsleden om op dezelfde manier behandeld te worden. Vrouwelijke raadsleden hebben ervaren dat zij tijdens hun raadswerk herhaaldelijk op hun vrouw-zijn werden gewezen. Meerdere onderzoeken bevestigen deze ervaringen en het gebrek aan inclusiviteit op verschillende politieke niveaus. Dit valt bijvoorbeeld te lezen in het rapport 'Hyperzichtbaar in de schaduw van de macht' (2025) van Runderkamp, Mügge & Ihouma.

Obstakels in wet- en regelgeving

Momenteel zijn er verschillende obstakels in wet- en regelgeving, waardoor personen met bepaalde identiteitskenmerken niet actief worden of blijven als raadslid. Als belangenvereniging heeft de Nederlandse Vereniging voor Raadsleden diverse thema's hoog op de agenda staan die raken aan diversiteit en inclusiviteit. Zo zette de vereniging zich in voor de uitbreiding van verlofvormen en de

versoepeling van termijnen bij ziekte of zwangerschapsverlof. Ook publiceerde de vereniging het rapport 'Uitkeringsgerechtigde raadsleden' (2025), waarin de moeilijke situatie waarin raadsleden met een uitkering zich bevinden aan de kaak wordt gesteld. Het doel is zorgen voor betere ondersteuning en dito voorwaarden voor raadsleden.

Aanbevelingen

Met betrekking tot de juridische kaders, voert de Nederlandse Vereniging voor Raadsleden een actieve lobby om wet- en regelgeving aan de eisen van deze tijd te laten voldoen. Daarom huldigt de Nederlandse Vereniging voor Raadsleden het standpunt dat raden meer divers en inclusiever zouden moeten zijn. Maar wat kun je als gemeente, gemeenteraad of raadslid doen om inclusiviteit te stimuleren?

1. **Inclusiviteit begint bij jezelf:** Wat betekent diversiteit en inclusiviteit voor jou en hoe neem je dit mee in jouw raadswerk? Thema's als diversiteit en inclusiviteit zijn relevant voor iedereen; ook voor wie geen 'bijzondere' identiteitskenmerken heeft.
2. **Bespreek jouw doelen binnen de politieke partij:** Welke stappen willen jullie zetten omtrent diversiteit en inclusiviteit?
 - Zoek actief buiten jouw eigen netwerk en treed buiten je bubbel bij het **werven** van kandidaten.
 - Diversiteit in de kandidatenlijst wordt versterkt door een **kandidaatstellingscommissie** die zelf uit personen met uiteenlopende identiteitskenmerken en perspectieven bestaat.

- Doorbreek het standaardprofiel van het raadslid, zet **rolmodellen** zichtbaar in en laat dit ook terugkomen in de communicatie en campagnevoering.

De thema's diversiteit en inclusiviteit zijn niet alleen relevant in verkiezingstijd, maar ook in diverse stadia binnen het politieke proces.

3. **Werk als raad aan een inclusief klimaat:** Hoe respecteren en waarderen we elkaars verschillen? Bespreek aan het begin van een nieuwe raadsperiode samen met de griffie, en eventueel het gehele gemeentebestuur, de gewenste omgangsvormen. Overweeg om de gezamenlijke afspraken formeel vast te leggen in een **samenwerkingsakkoord** en voorkom dat er pas wordt gereflecteerd wanneer problemen zich al voordoen.
 - Griffie en ambtelijk apparaat hebben bovendien een essentiële rol te vervullen in het toegankelijk maken van raadszaal én het raadslidmaatschap voor mensen die daarin interesse hebben. Zo moeten fysieke obstakels worden weggenomen of dienen raadsleden met unieke behoeften te

worden geassisteerd, zoals het voorlezen van (vertrouwelijke) raadsstukken voor mensen met een visuele beperking. Behalve een uitnodigende en functionele raadszaal, kan dit ook schuilen in taalgebruik op het gemeentehuis. Heldere taal die voor iedereen te begrijpen is, zal voor veel mensen prettiger zijn en aanvoelen dat zij onderdeel zijn van de samenleving.

4. **Zoek ondersteuning bij elkaar:** We raden (kandidaat)raadsleden aan om steun te zoeken bij gelijkgestemden, zoals lokale of nationale steunnetwerken met een neutraal of juist politiek karakter. Overweeg een netwerk te vormen binnen de eigen gemeenteraad, waarin raadsleden elkaar gedurende de raadsperiode emotioneel en praktisch kunnen ondersteunen.
5. **Overweeg de aanstelling van een vertrouwenspersoon** als onafhankelijk en laagdrempelig aanspreekpunt wanneer er sprake is van ongewenste omgangsvormen of conflicten. Op deze manier wordt de sociale veiligheid versterkt en ontstaat er ruimte voor iedereen om zich vrij te voelen en actief bij te dragen.

Voor iemand die zei geen enkele interesse te hebben in de politiek, is het bijzonder dat zij met veel plezier en betrokkenheid actief is geworden als raadslid. Het voelde voor Gladys Wielingen wellicht meer als een roeping; “Als maatschappelijk werker zag ik dat veel zaken niet goed waren geregeld óf preciezer; niet goed werden uitgevoerd. In een week tijd kwam ik een advertentie tegen van Bij1 dat ze kandidaten zochten. Ik negeerde het in eerste instantie. Toen later die week iemand aan mij vroeg me kandidaat te stellen, ben ik erover gaan nadenken. Het kan geen toeval zijn dat ik eerst nooit iets met politiek had en nu twee keer in korte tijd ermee werd geconfronteerd.”

De entree in de lokale politiek bleef niet onopgemerkt en haalde zelfs de landelijke media. In alle openheid gaf Gladys aan niet te schromen om samen te werken met de PVV. Ze begaf zich hiermee op glad ijs en kreeg de hoon van de partijtop over zich heen. “Mijn politieke Waterloo heb ik gelukkig niet gevonden. Ik stond het fractievoorzitterschap af, maar heb mijn zetel behouden. Ik kon alle mensen die een voorkeursstem uitbrachten niet teleurstellen. Ik wilde opkomen voor de idealen van mijn partij; gelijkwaardigheid en intersectionaliteit.”

Maatschappelijk werk

Toen Gladys zes jaar oud was, ging ze met het vliegtuig naar het voor haar onbekende

Gladys Wielingen

“De politiek naar buiten brengen én de samenleving de raadszaal in.”

Nederland. Haar ouders waren enkele jaren voor de Surinaamse onafhankelijkheid al met de boot naar Europa gekomen. Een kleine 30 jaar woonde ze in Amsterdam, rond de eeuwwisseling verhuisde ze voor een grotere woning naar Almere, de plek waar ze nog altijd werkt én politiek actief is. “Juist de ervaringen als maatschappelijk werker hebben me doen besluiten politiek actief te worden. Ik kom op veel scholen in het basisonderwijs, waaronder ook speciaal onderwijs. Ik bemerkte vaak een gat tussen het beleid zelf en de uitvoering ervan. Soms worden er beslissingen vanachter een bureau genomen zonder input van de werkvloer.”

Inclusiviteit voor de Bühne

Behalve in haar werk is inclusiviteit ook in Gladys' politieke handelen belangrijk. Toch lijkt het haar soms of er vooral een vinkje moet worden geplaatst, zonder dat er daadwerkelijk verbetering in het beleid wordt aangebracht. “Een mooi voorbeeld is de Floriade die hier in 2022 is georganiseerd. Het kon toen allemaal

Naam: Gladys Wielingen

Geboortjaar: 1965

Gemeente: Almere

Partij: BIJ1

Raadslid sinds: 2022

niet op. Alles was mogelijk, ook voor mensen met een handicap. Maar de poort van de Floriade was nog niet dicht, of we keren terug naar de praktijk van alle dag... Ik kom met regelmaat bij een Cluster 3- school die enorm weggestopt is. Alsof die kinderen er eigenlijk niet bij horen... Die moeten tien minuten lopen naar de bushalte die het dichtst bij is. Waarom zit zo'n school niet naast een supermarkt? Deze kinderen wijken misschien af van de norm, maar zijn onderdeel van de maatschappij. Accepteer dat gewoon en stop ze niet weg.”

Partij voor mensen van kleur?

Ook op het gebied van diversiteit wil Gladys een steentje bijdragen aan de lokale democratie, ze probeert mensen te benaderen die anders mogelijk verder van de politiek af zouden staan. “Hoewel we veel aanhang hebben in de Antilliaanse en Surinaamse gemeenschap, richten we ons op de samenle-

ving als geheel. We zijn veel meer dan een partij voor mensen van kleur. Wij willen breed activeren; mensen actief benaderen om mee te praten, wij kunnen het vervolgens agenderen in de raad. In de Almeerse raad zijn 45 zetels, verdeeld over 16 fracties. Toch weerspiegelt het de bewoners van Almere niet voldoende. Er zijn wel meerdere raadsleden afhankelijk van een rolstoel en er zijn mensen van kleur actief. Maar echt een afspiegeling van de samenleving? Nee, dat nog niet. Er zouden bijvoorbeeld meer jongeren politiek actief mogen worden!”

Brede waardering

Als alleenstaande moeder van twee kinderen met een fulltime baan, is de extra tijdsinvestering voor het raadswerk soms een groot offer. Gladys doet het werk met plezier omdat de waardering groot is. “Onze partij heeft een wat activistisch imago, maar veel draait om goed samenwerken. Dat probeer ik zeker te doen en je merkt dat dit waardering oplevert, binnen én buiten het gemeentehuis. Als ik me ergens voor inzet dat niet lukt, baal ik er verschrikkelijk van. Maar bewoners zien dat ik me wél heb ingespannen voor hun zaak en zeggen dat dan ook. Collega-raadsleden waarderen mij ook wel, al loop ik niet altijd in het politieke stramien. Ik doe dingen op mijn manier. Ik wil de politiek naar buiten brengen en de samenleving de raadszaal in. Ik ben niet klaar in de gemeenteraad en wil zeker door... en mocht ik onverhoopt niet herkozen worden, zal ik me op een andere manier inzetten voor de bewoners van Almere. Dan word ik eerst adviseur en als ik ooit stop, open ik mijn deuren voor pleegkinderen. Dan verander je de maatschappij ook ten goede, maar dan op kleine schaal.”

In de schaarse vrije tijd die Nico de Jong heeft, fluit hij graag een voetbalwedstrijd. En die job op het veld heeft meer raakvlakken met het raadswerk dan je misschien zou denken. “Elke wedstrijd begint met nul-nul en zo is het ook met raadsvergaderingen. Ik zeg altijd tegen collega-raadsleden: ‘laat je bagage thuis’. Als je met vooroordelen het veld op gaat of de raadszaal instapt, heb je eigenlijk bij voorbaat al verloren.”

Een druk baasje. Zo omschrijft Koudekerker Nico de Jong zichzelf. Hij maakt lange dagen in de transportsector en geeft op zaterdag nascholing aan beroepschauffeurs. Daarnaast besteedt hij gemiddeld vier avonden in de week aan de raad en gebruikt hij de zondag om de raadsstukken te lezen. Op de vraag of het té veel tijd kost, volgt een stellig ‘nee’. “Toen ik hieraan begon, wist ik dat ik flink wat uren ging maken. De financiële vergoeding die ik daarvoor krijg, staat niet in verhouding tot de tijd die ik erin investeer en dat is prima. De inkomsten mogen nooit de drijfveer zijn om de politiek in te gaan. Ik vind het eervol om raadslid te zijn en het verschil te kunnen maken.”

Tijdgebrek als argument

Nico kan zich voorstellen dat tijdsdruk een reden is waarom mensen zich niet verkiesbaar willen stellen. Of dat verklaart waarom de gemeenteraad in Alphen aan den Rijn weinig divers in afkomst is, betwijfelt hij echter. “Ik kan de vinger er niet op leggen waarom bepaalde groepen niet vertegenwoordigd zijn. We hebben een grote Molukse gemeenschap en veel inwoners met een

islamitische achtergrond. Ik heb daar veel contacten omdat ik wil weten wat er leeft en speelt, maar het zou natuurlijk veel beter zijn als er iemand vanuit die groep in de raad zit. Als ik ernaar vraag, wordt vaak tijdgebrek als argument genoemd. Jammer, want als je echt het verschil wil maken, moet je er gewoon tijd voor maken.”

Diesel in mijn bloed

De man-vrouwverhouding is in de Alphenense raad volgens Nico ‘best goed’. Het aantal raadsleden met een praktische opleiding valt daarentegen weer tegen. “Ik ben zelf een jongen van de praktijk: ik heb diesel in mijn bloed en ben opgegroeid in de transportwereld. Uiteindelijk heb ik toch een hbo-opleiding gedaan en mag ik mezelf dus niet meer tot de praktisch geschoolden rekenen. Voor

Nico de Jong:

“Laat je vooroordelen thuis”

Naam: Nico de Jong

Geboortejaar: 1965

Gemeente: Alphen aan den Rijn

Partij: Nieuw Elan

Raadslid sinds: 2022

de gemeenteraad hebben we juist die praktische kijk hard nodig.” Nico constateert daarnaast dat het moeilijk is om jongeren bij de politiek te betrekken. Zelfs een informatieavond over woningbouw, toch een actueel onderwerp, trekt nauwelijks jonge bezoekers. “Ik kom als scheidsrechter bij veel sportverenigingen en dan spreek ik die jongeren er regelmatig op aan. Ik blijf steeds weer uitleggen hoe belangrijk het is om je stem te laten horen. Ook dát vind ik de taak van een raadslid.”

Zoeken naar verbinding

Het ontbreken van vertegenwoordigers van bepaalde groepen inwoners betekent

volgens Nico niet dat er geen aandacht is voor hun belangen. Hij benadrukt: “Ik ben er gewoon voor iedereen. Ik kijk altijd naar het individu en dan niet naar de verschillen, maar naar de overeenkomsten. Daarvoor vind ik het wel heel belangrijk om verbinding te maken met al die verschillende inwoners van onze gemeente. Mijn werk zit niet binnen de muren van het gemeentehuis. Ik ga echt naar buiten om te horen, te zien en te voelen wat er allemaal leeft.” Ook binnen de raad zoekt Nico liever naar wat hem met anderen verbindt dan naar de verschillen. Hij houdt daarom eigenlijk niet zo van de termen ‘oppositie’ en ‘coalitie’. “Natuurlijk ben ik het vaak oneens met raadsleden van andere partijen. Maar ik heb wel respect voor ieders mening en volgens mij is dat de basis voor inclusie.”

“Ik hou niet van hokjes: ik wil mensen daar niet in stoppen en ik wil er zelf ook niet in belanden. Ja, ik ben transgender, maar ik ben méér dan mijn diversiteit. Ik zit niet in de raad omdat ik een transpersoon ben, maar omdat ik daadkrachtig ben en goed in mijn werk. Punt uit.” Met die woorden maakt Lilian Haak meteen duidelijk waar ze voor staat. Ze komt op voor álle inwoners. Want, zegt ze, iedereen is uniek en de ‘gemiddelde Apeldoerner’ bestaat niet.

Met Lilian Haak praten over diversiteit en inclusiviteit staat garant voor een boeiend gesprek. Ze weet als geen ander hoe het is om tot een minderheidsgroep te behoren. Toen zij in 2018 in de gemeenteraad kwam, waren er in heel Nederland slecht vier transgender raadsleden en zij was er een van. Toch ziet Lilian zichzelf niet als een minderheid. “We hebben het vaak over de gemiddelde Nederlander, of hier lokaal, over de gemiddelde Apeldoerner. Maar wie is dat dan? De witte heteroman van veertig die we daarmee vaak bedoelen, kan net zo goed een alleenstaande vader, mantelzorger of diepgelovige zijn. Zo iemand is óók niet gemiddeld. Kortom, wat hebben we aan al die etiketjes?”

Dubbel gevoel

Dat Lilian altijd geïntroduceerd wordt als ‘transgender raadslid’ vindt ze soms wat vermoeiend. “Ik heb daar met een journalist weleens over gesproken. Als ik iets over wonen te melden heb, wat doet het er dan toe dat ik transgender ben? Laat het gewoon weg.” Ze merkt wel dat ze door haar achtergrond de verantwoordelijkheid voelt om op

te komen voor diversiteit en inclusiviteit. “Ik breng onderwerpen in waar andere raadsleden vaak niet aan denken. Soms zijn dat grote thema’s, maar het zit ook in kleine dingen, zoals meer diversiteit in de foto’s van gemeentefolders.” Dat voelt soms dubbel, geeft ze toe. Waarom moet juist zij steeds de aandacht vragen voor deze onderwerpen? “Omdat het me zo aan het hart gaat, raakt het me ook meer. Als een voorstel over woningbouw niet doorgaat, ben ik hooguit teleurgesteld. Maar als het gaat om de belangen van lhbt’ers, voelt het meteen persoonlijk en dat is niet altijd makkelijk.”

Emotioneel beladen

In theorie zou het misschien beter zijn als raadsleden niet het woord voeren over onderwerpen waarbij ze emotioneel betrokken zijn. Maar zo simpel is het niet, stelt Lilian. “Als mijn collega van kleur niet opkomt voor Apeldoorners met een andere achtergrond, wie dan wel? En vanzelfsprekend trek ik mijn mond open voor mensen met een andere genderidentiteit.” Voor raadsleden die het lastig vinden om emotioneel beladen onderwerpen te bespreken,

Lilian Haak

“Ik ben meer dan mijn diversiteit”

heeft ze praktische tips. “Een goede voorbereiding is het halve werk; doe dat nog even zorgvuldiger dan je gewend bent. En zorg voor een steunnetwerk, zodat je na afloop kunt klankborden. Dat kan een collega-raadslid zijn, maar ook je partner of een goede vriend. Voorkom ook dat je alleen rond dat ene onderwerp van je laat horen. Een goed raadslid zit er voor álle inwoners.”

Goede voorbeeld geven

Een inclusieve gemeenteraad begint volgens Lilian met een diverse kandidatenlijst. Dat is vaak lastig, maar niet onmogelijk. “Het is om te beginnen belangrijk dat je niet alleen de traditionele kanalen gebruikt om de politieke belangstelling van mensen aan te wakkeren.

Wil je jongeren op je lijst? Een stuk in de huis-aan-huiskrant doet dan weinig, maar een filmpje op TikTok misschien wel. Zoek je een vertegenwoordiger uit de moslimgemeenschap? Ga eens langs bij de moskee. Het mooie is: als je breder zoekt, wordt de vijver waaruit je kunt vissen meteen groter.” Ook ziet Lilian een rol weggelegd voor belangengroepen. “Denk aan een cursus Politiek Actief, speciaal voor bijvoorbeeld Hindoestaanse vrouwen, Turkse jongeren of blinden. Zo kun je bepaalde groepen stimuleren om zich kandidaat te stellen.” Tot slot onderstreept Lilian dat de gemeenteraad zélf het goede voorbeeld moet geven. “Laat zien dat je openstaat voor iedereen, dat iedereen welkom is. Diversiteit begint niet bij de verkiezingen, maar bij de manier waarop je als raad optreedt. Zo laat je zien dat iedereen meetelt.”

Naam: Lilian Haak

Geboortjaar: 1965

Gemeente: Apeldoorn

Partij: WijApeldoorn

Raadslid sinds: 2018

“Ja, er is de laatste tijd zeker meer aandacht voor diversiteit en inclusiviteit in de gemeenteraad. Daar ben ik blij mee, maar er hoort wel een kanttekening bij”, aldus Nathalie Nede. “De focus ligt mijns inziens vooral op de leuke dingen. Voor een mooie Ketikoti-viering zijn veel mensen wel te porren. Maar het gaat ook – of eigenlijk juist – om bestrijding van discriminatie. Dat is minder leuk en moeilijker en krijgt daarom niet altijd de aandacht en inzet die ervoor nodig is.”

Nathalie Nede is sinds 2018 raadslid. Ze vertelt dat ze het ontzettend belangrijk vindt dat de gemeenteraad een goede afspiegeling van de maatschappij is. In de Nederlandse politiek zag ze weinig – “zeg maar gerust geen” – mensen die op haar lijken. Dat was voor haar reden om de lokale politiek in te gaan en steeds weer aandacht te vragen voor diversiteit. Want met een diverse gemeenteraad kom je volgens haar tot beter beleid. “Zo bekijk je kwesties vanuit verschillende perspectieven en komen andere onderwerpen op de agenda.”

Politiek toegankelijk maken

Hoe je voor de nodige diversiteit in de raad zorgt, vindt Nathalie wel een uitdaging. “Zolang het niet vanzelfsprekend is dat mensen met diverse achtergronden zich verkiesbaar stellen, moet je als politieke partij zelf actief op zoek naar kandidaten. Daarbij is het belangrijk dat we alle eventuele drempels weghalen. We moeten politiek toegankelijker maken door mensen er meer bij te betrekken. Ik denk dat veel burgers geen idee hebben wat zich binnen de gemeente en de gemeenteraad afspeelt. Het

zou ook helpen als we het taalgebruik eenvoudiger maken.” We gebruiken veel jargon en dat schrikt mensen misschien wel af.”

Flauwe grappen

Op de vraag of Nathalie zich thuis voelt in de raad, valt even een stilte. Dan: “Ik voel me soms wel anders en dat heeft deels te maken met het feit dat ik me vaak uitspreek over het thema diversiteit en inclusiviteit. Als het daarover gaat, kijkt iedereen direct naar mij en dat kan het gevoel geven dat ik anders ben dan de rest. Terwijl het juist zo belangrijk is dat inclusie niet alleen iets is van mensen die ‘afwijken van de norm’, maar juist ook door mensen die wél aan die ‘norm’ voldoen, gedragen moet worden. Ongemakkelijk? Niet per se. Ik haal er ook kracht uit en het motiveert mij om steeds weer aandacht te vragen voor dit belangrijke thema. Aan de andere kant kost het best veel energie en kan het soms emotioneel zijn omdat het mij persoonlijk raakt.” Dat er af en toe flauwe grappen worden gemaakt over haar inzet voor diversiteit en inclusiviteit, is Nathalie wel gewend. “Ik maak daar meestal niet zo’n punt van. *You’ve got to pick your battles*. Raakt het

FOTO: RINUS BAAK

Nathalie Nede:

“Ik voel me soms anders, maar dat geeft me ook kracht”

me echt, dan spreek ik mensen er wel op aan. Soms doe ik dat direct of ik kom er op een later moment op terug.”

Grenzen respecteren

Nathalie hecht veel waarde aan goede omgangsvormen binnen de gemeenteraad.

Naam: Nathalie Nede

Geboortjaar: 1987

Gemeente: Arnhem

Partij: ChristenUnie

Raadslid sinds: 2018

“Als je wilt dat mensen zich veilig voelen, is het verstandig om daar duidelijke afspraken over te maken. We hebben een aantal bijeenkomsten met de raadsleden gehad om te kijken hoe we die omgangsvormen kunnen verbeteren. Dat ging bijvoorbeeld over de manier van debatteren: elkaars grenzen respecteren en elkaar aanspreken als iemand zo’n grens overgaat. Je kunt dat gedrag niet afdwingen, maar het helpt wel als je het bespreekbaar maakt. Ik zie nu dat raadsleden na een stevig debat vaker bij elkaar checken of het oké was. Want fel discussiëren mag natuurlijk nog steeds.”

Waardevolle bijvangst

Nathalie kijkt met trots terug op een aantal mooie resultaten. Zo haalde ze een achtergehouden rapport boven tafel over discriminatie bij het personeelsbeleid van de gemeente Arnhem en was ze de drijvende kracht achter de Ketikoti-herdenking, een onderzoek naar het slavernijverleden van Arnhem en extra budget voor bestrijding van racisme en discriminatie. “Ik vind het een eer om te ontdekken dat ik soms een rolmodel kan zijn. Bij een bezoek aan een middelbare school vertelde een meisje van kleur dat ze mij in de krant had gezien en toen bedacht dat ze dus zelf ook de politiek in kan. Daar ben ik niet bewust mee bezig, maar is natuurlijk wel waardevolle bijvangst.”

Lange raadsvergaderingen zijn voor Marieke van Gastel lastig. Waar collega-raadsleden genoeg hebben aan een korte ‘plaspauze’, heeft zij voor toiletbezoek meer dan een half uur nodig. En na een uitgelopen vergadering kan zij niet snel haar bed inkruipen, maar duurt dat minstens nog een uur. Marieke heeft een ernstige spierziekte en zit in een elektrische rolstoel. “Dat zorgt weleens voor extra uitdagingen en ik voel me soms bezwaard om daar aandacht voor te vragen.”

Marieke van Gastel zet zich al van jongs af aan in voor verbetering van de zorg en de toegankelijkheid voor mensen met een beperking. De VVD-fractie in Eindhoven vroeg haar om commissielid te worden op het dossier WMO. Anderhalf jaar later, met de gemeenteraadsverkiezingen in het vooruitzicht, kreeg ze de vraag of zij op de lijst wilde. “Ik realiseerde me dat dit een kans was om verandering in gang te zetten en heb dus ja gezegd.”

Financiële consequenties

Ze kreeg geen spijt van haar positieve reactie. Ze zegt het ontzettend interessant te vinden om in de politieke arena actief te zijn en te ontdekken hoe ingewikkeld het soms is om beleid om te zetten in uitvoering. “Ik heb bovendien mijn netwerk enorm uitgebreid en daar ben ik ook blij mee. We hebben een fijne raad en er is veel respect en waardering voor elkaar.” Marieke is binnen de gemeenteraad van Eindhoven het enige raadslid met een lichamelijke beperking. Dat zouden er wat haar betreft meer mogen zijn. Maar ze begrijpt dat de drempel soms best

hoog is. “Dat zit ‘m bijvoorbeeld in het financiële aspect. De vergoeding die je als raadslid krijgt, kan immers gevolgen hebben voor een eventuele uitkering en/of toeslagen.”

Aanpassing soms eenvoudig

Marieke heeft niets dan lof voor hoe de gemeente haar als raadslid ontvangen heeft. Er is een speciale toiletruimte met tillift voor haar gerealiseerd, een extra lange microfoon aangeschaft en ze krijgt budget om een assistent in te huren voor haar raadswork. “Niet elke oplossing hoeft overigens geld te kosten. Ik kan bijvoorbeeld niet zelf mijn hand opsteken als ik het woord wil en dat doet dus de fractiegenoot die naast mij zit. Doet hij dat met een pen in zijn hand dan weet de voorzitter dat ik het woord wil en zonder pen wil hij zelf wat zeggen. Zo eenvoudig kan een aanpassing soms zijn.”

Marieke van Gastel:

“Niets over ons zonder ons”

Naam: Marieke van Gastel

Geboortejaar: 1983

Gemeente: Eindhoven

Partij: VVD

Raadslid sinds: 2022

Geen buitenbeentje

De sfeer in de Eindhovense raad is plezierig en Marieke voelt zich er goed op haar gemak. Er wordt stevig gediscussieerd, maar altijd op de inhoud en met respect. “Na afloop van vergaderingen blijven we vaak nog even wat drinken. Ik heb het gevoel dat ik volledig geaccepteerd wordt en voel me zeker geen buitenbeentje. Wel vind ik het jammer dat ik niet zo makkelijk kan blijven hangen als collega-raadsleden. Ik wil het liever niet echt laat maken, omdat ik bij thuiskomst nog flink wat tijd nodig heb voordat ik kan gaan slapen.” Marieke zou het sowieso fijn vinden als vergaderingen niet tot laat in de avond duren. Zij heeft daar niet altijd de energie voor. Een andere oplossing is dat ze een fractiegenoot zou mogen machtigen om namens haar te stemmen. “Het is een keer gebeurd dat een voorstel het niet haalde omdat ik eerder weg was. Dat voelde echt heel vervelend.”

Mensen betrekken

Staat er een onderwerp op de agenda dat enig raakvlak heeft met toegankelijkheid en zorg, dan wordt er regelmatig naar Marieke gekeken. Ze vindt dat niet vervelend. “Dat zijn nu eenmaal mijn speerpunten en dat weet iedereen. Ik vind ook niet dat je beleid voor mensen kunt maken zonder ze er zelf bij te betrekken. Ik ben echt een voorstander van het VN-verdrag Handicap: ‘Niets over ons zonder ons’. Dat geldt niet alleen voor mensen met een beperking, maar ook voor mensen met een andere afkomst, huidskleur, religie of genderidentiteit. Ik toets dat altijd bij dossiers: hoe hebben jullie de mensen waarover het gaat erbij betrokken?”

Wethouder worden

Ofschoon het Marieke veel energie kost, haalt ze ook veel voldoening uit haar werk als raadslid. Stiekem zou ze graag wethouder worden, maar die ambitie heeft ze voorlopig in de ijskast gezet. “De wethouders hier werken wel vijftig tot zestig uur in de week en dat is voor mij nu niet haalbaar. Het zou fantastisch zijn als dat ooit wel lukt.”

Naam: Ugbaad Hassen Kilincci

Geboortejaar: 1987

Gemeente: Emmen

Partij: PvdA

Raadslid sinds: 2018

“Hoe divers is jouw omgeving, je vriendenkring en je familie?”

Ugbaad Hassen Kilincci stelt de vraag regelmatig aan de mensen om haar heen. Want inclusiviteit begint in haar ogen bij jezelf. “Stap uit je bubbel en ga actief op zoek naar mensen die anders zijn dan jij. Dat is spannend, maar vooral leerzaam. Ik probeer dat zelf ook te doen. Want als politica moet ik alle geluiden vanuit de gemeente willen horen, hoe ver ze soms ook van mij af liggen.”

De aanleiding voor Ugbaad Hassen Kilincci om de politiek in te gaan? Ze is vrouw, zwart en moslima en zag in gemeenteraden maar weinig mensen die op haar lijken. Dit gebrek aan diversiteit zorgt er volgens haar voor dat bepaalde groepen burgers zich niet gehoord en vertegenwoordigd voelen. Daardoor is de politieke betrokkenheid van deze mensen vaak erg laag. “Vooral het laatste vind ik echt zorgelijk. Als gemeenteraad moeten wij

iedereen betrekken bij onze plannen en daar hebben we input van alle bewoners voor nodig. En om mensen mee te krijgen met onze plannen, moeten zij iemand in de raad zien met wie zij zich kunnen identificeren.”

Bijeenkomsten aangepast

De term ‘boegbeeld’ wil Ugbaad zichzelf niet toe-eigenen. Wel hoopt ze een inspiratiebron te zijn voor mensen die nu nog een afstand

voelen tot de politiek. “Het zou mooi zijn als zij zich door mijn optreden realiseren dat iedereen het recht en de mogelijkheid heeft om politiek actief te worden.” In de praktijk merkt ze helaas dat het niet eenvoudig is om bijvoorbeeld meer vrouwen in de gemeenteraad te krijgen. Ze voert daar veel gesprekken over en krijgt vaak terug dat politiek niet bij hun past. Een ander argument dat regelmatig op tafel komt, is tijdgebrek. In Emmen is de structuur van bijeenkomsten aangepast. Er vinden twee bijeenkomsten plaats op een avond, waardoor raadsleden minder avonden van huis zijn. “Dit vind ik zelf, moeder van twee dochters, ook heel fijn.”

Geen kans onbenut

Ugbaad voelt het als een opdracht om mensen meer bij de politiek te betrekken en laat geen kans onbenut om het onderwerp te bespreken. Ze schetst: “Er was onlangs een wijkbijeenkomst over energie en ik was daar gewoon als belangstellende. Ik raakte aan de praat met een paar jongeren. Zij wisten niet dat raadsvergaderingen openbaar zijn en dat ze altijd welkom zijn om eens kennis te maken met een fractie.” Overigens vindt ze het daarbij ontzettend belangrijk dat mensen zelf ontdekken en ervaren welke partij bij ze

Ugbaad Hassen Kilincci:

“Zoek de ander op, niet alleen je gelijken”

past. Haar voornaamste doel is meer politieke betrokkenheid creëren en niet de PvdA groter maken. “Maar stiekem zie ik natuurlijk het liefst iedereen bij ons komen”, grapt ze.

Vrouwenquotum?

Hoewel gemeenteraden en politieke partijen stap voor stap meer divers worden, zijn we er volgens het Emmense raadslid nog lang niet. Op de vraag of een vrouwenquotum zou helpen, blijft het even stil. “Als dit zorgt voor meer vrouwen in de politiek, is dat hartstikke goed”, reageert ze bedachtzaam. “Het nadeel is dat er dan weer gezegd wordt dat een vrouw op een bepaalde plek zit omdat ze vrouw is. Je ziet het ook in bedrijven die diversiteitsbeleid hebben. Medewerkers van kleur krijgen dan soms het verwijt dat ze alleen zijn aangenomen omdat ze zwart zijn. Die discussie wil ik liever vermijden.”

Goed zoeken

Het argument van sommige politieke partijen dat ze voor de kandidatenlijst echt geen vrouw, iemand van kleur of van de LHBTI+-gemeenschap kunnen vinden, veegt Ugbaad resoluut van tafel. “Dan zoek je gewoon niet goed genoeg. Als je een moslimkandidaat zoekt, ga je niet naar een bijeenkomst van de kerk of andersom.” Ze nadrukt dat de samenstellers van de lijst niet alleen moeten kijken of de kandidaten voldoende divers zijn; ook de plek op de lijst telt. “Als de eerste vrouw op plek zeventien staat, is de kans gering dat ze in de raad komt. Dan doe je het echt alleen voor de Bühne.”

“Voor mij betekent diversiteit dat iedereen zijn of haar perspectief kan en mag delen. En ‘mogen’ gaat vooral over sociale veiligheid. Om het plat te zeggen: ook mensen die niet het woord durven te nemen. Of beter nog: we moeten ze het woord geven. Want onderschat niet dat sommige groepen niet op de voorgrond willen treden en dat hun mening daardoor vaak onderbelicht blijft.” Aan het woord is het Goudse gemeenteraadslid Redouan Allaoui.

Redouan Allaoui is niet alleen raadslid voor GroenLinks in Gouda, maar ook lid van de adviescommissie Rechtspositie Politieke Ambtsdragers van de VNG. In die rol houdt hij zich onder meer bezig met vraagstukken rond weerbaar bestuur. “Je ziet dat vooral vrouwen en ook mensen van kleur niet altijd hun grenzen durven aangeven en zich dan onvoldoende uitspreken. Ook binnen onze raad zie ik dat we naar buiten uitdragen dat iedereen meetelt en ertoe doet. De praktijk is weerbarstiger. Het is niet eenvoudig voor bijvoorbeeld mensen met een uitkering, beperking of laaggeletterden om zich kwetsbaar op te stellen.”

Langs de deuren

De vraag hoe je mensen beter bij de politiek kunt betrekken, is volgens Redouan niet zo

makkelijk te beantwoorden. Hij ervaart dat dit een kwestie van lange adem is. Zelf geeft hij de moed niet zo snel op. “We hadden een keer in de binnenstad van Gouda een bijeenkomst over bestaanszekerheid. Ik ben toen letterlijk langs de deuren gegaan om

Naam: Redouan Allaoui

Geboortjaar: 1989

Gemeente: Gouda

Partij: GroenLinks

Raadslid sinds: 2022

mensen op te halen. Dan hoor je dat zij een enorme drempel voelen om aan zo’n gremium deel te nemen en daar hun persoonlijke verhaal te doen. Als we echt inclusief en divers zijn, zouden deze mensen toch in beeld moeten zijn en het woord moeten krijgen?”

Drie-nul achter

Gaat het over kansengelijkheid en toegankelijke politiek dan signaleert Redouan dat het voor kwetsbare groepen extra lastig is om politiek actief te worden. “Neem iemand die vanwege ziekte een uitkering krijgt en dan door de raadsvergoeding gekort wordt. Of een praktisch opgeleide, die opziet tegen het ingewikkelde taalgebruik en de formele politieke processen.” Hij begrijpt heel goed dat deze doelgroepen aarzelen om zich kandidaat te stellen. Het huidige politieke klimaat helpt daar bovendien allerm minst bij. “Kwetsbare groepen staan bij voorbaat al met drie-nul achter. Daar wordt vaak voor de vorm naar geluisterd en na een kopje koffie gaat iedereen weer over tot de orde van de dag. En als het tegenzit, krijgen ze via social media nog eens de nodige bagger over zich heen. Blijf dan maar eens gemotiveerd...”

Het eerlijke verhaal

Streven naar evenwichtig samengestelde gemeenteraden is volgens Redouan een verantwoordelijkheid van iedereen. Daarvoor is het nodig dat burgers bewust worden toegerust om mee te kunnen doen. “Dan gaat het onder meer over lessen op school over burgerschap en democratie. En ja, daar doen we al het een en ander aan. Het eerlijke

Redouan Allaoui:

“Het woord geven aan mensen die dat niet durven nemen”

verhaal is echter dat sommige mensen alleen maar bezig zijn met overleven en geen tijd en energie hebben voor politiek. Als jij een oppas moet regelen om een vergadering bij te wonen, door een beperking het gemeentehuis niet kunnen bereiken of twee banen combineert om het hoofd boven water te houden, staat de gemeentelijke politiek logischerwijze niet hoog op je agenda. Dat plaatje moeten we wel onder ogen durven zien.”

Vertrouwen opbouwen

Redouan vindt het belangrijk dat raadsleden zich niet verschuilen in de ivoren toren van het gemeentehuis. Een goede volksvertegenwoordiger heeft in zijn optiek veel contact met de inwoners. “Zelf ga ik minimaal één keer per week de wijk in en we organiseren regelmatig een spreekuur. Ik wijs mensen altijd op de politieke instrumenten die ze kunnen gebruiken. Zo weet lang niet iedereen dat vaak de mogelijkheid bestaat om in te spreken bij een raadsvergadering. Ik steek er veel tijd in om mensen te motiveren en om het vertrouwen op te bouwen; dat zie ik echt als een van mijn belangrijkste taken. Uiteindelijk wil ik dat elke Gouwenaar zich gehoord voelt. Niet alleen op papier, maar ook daadwerkelijk in de praktijk.”

Quinn Quadvlieg was pas 18 jaar toen hij in 2022 in de gemeenteraad van Gulpen-Wittem kwam én meteen fractievoorzitter werd van Fractie Franssen, de grootste coalitiepartij. “Dat brengt veel verantwoordelijkheid met zich mee, maar ik vind het fantastisch. En dat ik als jonge politicus leeftijdgenoten inspireer om de politiek in te gaan, is mooi meegenomen.”

Quinn Quadvlieg vond het in 2022 hoog tijd voor verjonging van de gemeenteraad en voerde daar flink campagne voor. Hij ziet verschillende redenen om te streven naar een goede vertegenwoordiging van jongeren. “Als je praat over jeugdbeleid is het belangrijk dat er iemand in de raad zit die, zoals we hier zeggen ‘met z’n poten in de klei staat’, en nauw contact heeft met de groep inwoners over wie het gaat. Maar ik denk ook dat het ervoor zorgt dat meer jongeren naar de stembus gaan; zij stemmen graag op leeftijdgenoten. En dat niet alleen. Ik heb gemerkt dat kiezers boven de dertig net zo goed graag op een jonge kandidaat stemmen. Gewoon omdat zij belang hechten aan een brede afspiegeling van de samenleving.”

Intrinsieke motivatie nodig

Zo’n brede afspiegeling vindt Quinn belangrijk, maar kun je volgens hem niet afdwingen. “Bij het opstellen van de kandidatenlijst houden wij er wel rekening mee, maar het moet enigszins op een natuurlijke manier gaan. Je hebt immers mensen nodig die echt politiek betrokken zijn en een intrinsieke motivatie hebben om politiek actief te worden.” Om te bewerkstelligen dat meer mensen die intrinsieke motivatie voelen en

daar gehoor aan geven, moeten we volgens Quinn ook naar de landelijke politiek kijken. Hij ziet dat de polarisatie in Den Haag doordruppelt naar de gemeentepolitiek. “Dat zorgt voor een negatief beeld. Ik begrijp heel goed dat mensen zich afvragen of ze al die shit wel over zich heen willen krijgen.”

Recht voor z’n raap

Hoewel Quinn een rookie in de raad is, voelt hij zich zeker wel serieus genomen. Hij vertelt dat hij maar één keer de opmerking kreeg dat hij te jong was om ergens over te kunnen oordelen. “Een lid van de oppositie vond dat ik op mijn leeftijd niet kon praten over miljoeneninvesteringen. Mijn antwoord was dat zij zelf die miljoenen ook niet in de beurs had, dus waarom had zij dan wel recht van spreken?” Het typeert de aanpak die

Quinn Quadvlieg:

“Jongeren in de raad? Daar wordt de politiek beter van!”

Quinn hanteert: recht voor z’n raap en glashelder. “Als jongeling moet je het respect misschien wat meer afdwingen. Maar als je laat zien dat je professioneel bent en weet waar je voor staat, denk ik dat je leeftijd er al snel niet meer toe doet.”

Verschillen vaak klein

Quinn kijkt tevreden terug op zijn eerste jaren in de gemeentepolitiek. Hij noemt het een eer dat hij de jongeren mag vertegenwoordigen, maar benadrukt daarbij dat hij niet enkel en alleen voor hun belangen opkomt. “Het gaat erom dat ik met de blik van jongeren naar vraagstukken kijk en dat gaat dus veel breder dan alleen onderwerpen die rechtstreeks met jeugd te maken hebben.” Voor het politieke spel is het volgens Quinn logisch dat de verschillen tussen de raadsleden soms worden uitver-

groot. Hij hecht er echter aan om achter de schermen te investeren in goede onderlinge verhoudingen. “Je moet niet alles in de raadszaal en voor de camera’s willen uitlechten. Als je constructief bezig wilt zijn, moet je elkaar goed leren kennen. En dan ontdek je dat de verschillen tussen politici op lokaal niveau vaak maar klein zijn. We willen allemaal het beste voor onze gemeente. Over de weg daarheen verschillen we soms van mening, maar de grote lijnen komen vaak verrassend dicht bij elkaar.”

Naam: Quinn Quadvlieg

Geboortjaar: 2004

Gemeente: Gulpen-Wittem

Partij: Fractie Franssen

Raadslid sinds: 2022

Kim Denie benoemt het zonder aarzeling: ze is een vreemde eend in de bijt. Dat voelde ze als kind al en ze wordt in de gemeenteraad ook zo gezien. “Daar loop ik niet voor weg; verschillen zijn er en mogen er zijn. Maar ga het gesprek met elkaar aan en stap over je vooroordelen heen. In mijn optiek vraagt de weg naar inclusie om confrontatie. Die confrontatie is niet altijd leuk, wel nodig.”

De aanleiding voor Kim Denie om de politiek in te gaan, is geen alledaagse. Ze groeide op in een omgeving waar weinig kansen voor ontwikkeling waren. Als enige in het gezin en tegen alle verwachtingen in ging Kim naar het gymnasium. “Mijn vader wist niet wat dat was en in zijn ogen was ik een bijzonder kind.” Toen ze veertien was, overleed haar vader en pas na zijn overlijden ontdekte ze dat hij niet kon lezen en schrijven. Jaren later bekeek ze op televisie een Tweede Kamerebat en realiseerde zich dat er in de politiek niemand zat zoals zij. “Waarom doe ik niks en zit ik hier, vroeg ik mezelf af. Ik weet als geen ander wat er speelt aan ‘de onderkant’ van de samenleving. Daar moet ik iets mee.”

Visuele beperking

Tot haar eigen verrassing werd Kim in 2022 met voorkeurstemmen in de raad gekozen. Ze maakt zich daar hard voor onder meer woonwagenbewoners, laaggeletterden en mensen met een visuele beperking. Voor die laatste groep pleit ze onvermoeibaar voor verbetering van de digitale toegankelijkheid van gemeentelijke websites en fysieke toegankelijkheid. “Ik heb zelf een zeldzame

oogziekte. Halverwege mijn raadsperiode volgde ik een experimentele behandeling, waardoor ik tijdelijk bijna niets meer zag. Inmiddels gaat het iets beter, maar ik weet: uiteindelijk word ik blind.”

One-issuepolitica

Toegankelijkheid is en blijft een speerpunt voor Kim. Toch wil ze ervoor waken dat ze gezien wordt als een ‘one-issuepolitica’. “Ik kreeg ooit het verwijt dat ik alleen voor mijn eigen belangen in de raad zit. Onzin natuurlijk, al ben ik er wel alert op. Andersom merk ik juist dat raadsleden naar mij kijken bij alles wat over mensen met een beperking gaat.”

Kim Denie:

“Ik weet wat er speelt aan de onderkant van de samenleving”

Naam: Kim Denie

Geboortjaar: 1998

Gemeente: Haarlemmermeer

Partij: PvdA

Raadslid sinds: 2022

samenstelling is. En ze begrijpt best dat grote groepen zich niet aangesproken voelen om politiek actief te worden. “Het klimaat is verhard en dat nodigt niet uit om je uit te spreken. Het zou zo mooi zijn als verschillende groepen elkaar opzoeken en het gesprek aangaan. We hoeven de onderlinge verschillen niet weg te stoppen en het is goed om vooroordelen bespreekbaar te maken. Een persoonlijk gesprek levert altijd wat op. Ik heb nog nooit meegemaakt dat een gesprek eindigt met de opmerking dat iemand de ander nog steeds minderwaardig vindt.”

Ze heeft daar een mooi voorbeeld van. De Haarlemmermeerse raad ging eens langs bij een aantal inwoners. Een daarvan was een vrouw in een rolstoel die vragen had over het afvalbeleid. Kim: “Toen werd ik erbij geroepen, want daarvoor moest ze volgens de andere raadsleden bij mij zijn. Belachelijk! Dit had niks met haar beperking te maken. Natuurlijk heb ik het opgepakt, maar het stoort mij dat er zo in hokjes wordt gedacht.”

Persoonlijk gesprek

Kim constateert dat de gemeenteraad van Haarlemmermeer niet erg divers van

Te bijdehand

Kim vindt het belangrijk om zichzelf te blijven in de raad. Ze is zich ervan bewust dat menig collega-raadslid haar manier van debatteren ‘te brutaal en te bijdehand’ vindt. “Ik gebruik andere woorden en blijf weg van ambtelijk taalgebruik. Ik kom uit een ander nest en hoewel ik de woorden die zij gebruiken inmiddels heb geleerd, voelen ze niet als mijn woorden. En natuurlijk pas ik mijn taal en toon soms iets aan, maar ik wil me niet anders voordoen. Ik ben wie ik ben en daar sta ik voor.”

“Ja, het is weleens tricky om als hoogopgeleide, witte hetero-man van in de veertig je uit te spreken over inclusiviteits- en diversiteitsvraagstukken. Ik tik veel van de beroemde zeven vinkjes aan. Maar ik vind het een ontzettend belangrijk onderwerp en dus durf ik het met een gerust hart op de agenda te zetten”, aldus Gerrit-Jan Leusink.

Wanneer we het hebben over diversiteit en inclusiviteit gaat het vaak over culturele afkomst en gender. Kijkend door die bril constateert Gerrit-Jan dat de man-vrouw-verdeling in de gemeenteraad van Hengelo aardig op orde is met 1/3e vrouwen, maar wat natuurlijk beter kan. “We hebben ook wat raadsleden met een andere culturele achtergrond, maar naar verhouding wel veel ouderen. Dat heeft alles te maken met de hoeveelheid tijd die het raadswerk vraagt. Als je met pensioen bent, doe je het er gemakkelijker bij dan wanneer je volop bezig bent met je gezin en je carrière.”

Tijdelijke stap terug

Gerrit-Jan heeft zelf ervaren dat de combinatie raadswerk, baan en gezin soms lastig is. Het werk voor de raad kostte meer tijd dan gedacht. “Voor het eerste jaar vond ik zwaar; ik was hartstikke blij met de hulp en steun van de andere fractieleden. Het tweede jaar heb ik mijn draai goed gevonden. Ik wist beter de weg te vinden naar de andere raadsleden en door beter samen te werken met andere fracties ervaarde ik ook wat gedaan te krijgen. Dat motiveert natuurlijk om door te gaan.” Een intensieve opleiding voor zijn werk was aanleiding om

het raadswerk in overleg met de fractie 4 maanden stil te leggen. Hij vond het wel lastig om die keuze te maken. “Je bent gekozen in de raad en wil je daar het liefst voor honderd procent voor inzetten. Maar ook met het oog op inclusiviteit en diversiteit is het wel goed om die ruimte aan raadsleden te geven. Denk aan een jonge moeder of mantelzorger die tijdelijk een stapje terug moet doen.”

Ingewikkelde beleidsstukken

In de gesprekken over diversiteit mist Gerrit-Jan vaak de aandacht voor een goede verdeling tussen praktisch en theoretisch geschoolden. Raadsleden en wethouders zijn veelal steevast hoog opgeleid. “Beleidsstuk-

Gerrit-Jan Leusink:

“Goede vertegenwoordiging heeft praktisch en theoretisch geschoolden nodig”

Naam: Gerrit-Jan Leusink

Geboortjaar: 1982

Gemeente: Hengelo

Partij: SP

Raadslid sinds: 2022

ken lijken steeds ingewikkelder te worden. Daarmee hou je een grote groep Hengeloërs buiten de deur en zo hou je in feite zelf in stand dat de raad een bolwerk van theoretisch geschoolden blijft. En we moeten ons realiseren dat zij in veel gevallen heel anders naar vraagstukken kijken dan mensen met een praktische opleiding. Je loopt het risico dat onderwerpen zoals onder andere kansengelijkheid en bestaanszekerheid daardoor minder aandacht krijgen.”

Thema's kiezen

Tijdens een gesprek met de burgemeester kreeg Gerrit-Jan de tip om, naast zijn portefeuilles, één of een aantal concrete onderwerpen te kiezen waarvoor hij zich wilde inzetten. Een goed advies, zo heeft hij ervaren. “Ik heb de portefeuilles Sport, Maatschappelijk vastgoed, Onderwijs en Werk & Inkomen en die zijn enorm breed. Het is verstandig om daarbinnen, of zelfs daarbuiten, een paar onderwerpen te kiezen die je zelf belangrijk vindt, waar je principieel en ideologisch helemaal achter staat en waarvoor je je echt hard wilt maken. Dat kan bijvoorbeeld het thema diversiteit en inclusiviteit zijn. Maar liever nog een subthema zoals bijvoorbeeld theoretisch geschoold versus praktisch geschoold of in andere gevallen racisme en discriminatie. Hoe meer je van een onderwerp weet, hoe leuker het wordt en hoe vaker je gevraagd wordt of gevolgd wordt vanuit andere fracties wanneer je jouw mening of ideeën uitspreekt”.

Politieke tegenslagen

Nog een les die Gerrit-Jan leerde en die hij graag wil meegeven: “Besef dat je als raadslid onderdeel bent van elk raadsbesluit dat wordt genomen. Ook als jij hebt tegengestemd, is het wel een besluit van de gezamenlijke raad en daar moet je dus mee verder. Natuurlijk kun je het onderwerp later nog een keer op tafel leggen, maar het heeft geen zin om daar elke raadsvergadering op terug te komen. Ik vond dat in het begin heel lastig, maar als je dat principe begrijpt, kun je volgens mij beter omgaan met politieke tegenslagen. Want ja, die horen ook gewoon bij dit werk.”

Jarenlang maakte Cora Koehorst de gemeentepolitiek vanaf de zijlijn mee. Haar man was al acht jaar fractievoorzitter van het LDIJ toen ze in 2022 met voorkeurstemmen werd gekozen. “Ik stond eerder op de lijst, maar steeds op een onverkiesbare plek en dat vond ik prima. Die voorkeurstemmen voelden als een hele eer en wie a zegt, moet ook b zeggen. Ik verbaasde me altijd al over het feit dat er zo weinig vrouwen in de politiek zitten. Deze kans kon ik dus niet laten liggen.”

Naam: Cora Koehorst-van Dijk

Geboortjaar: 1971

Gemeente: IJsselstein

Partij: Lokale Democraten

IJsselstein

Raadslid sinds: 2022

Cora Koehorst is een geboren en getogen IJsselsteinse en vindt het mooi om als raadslid bij te dragen aan het welzijn van haar geboorteplaats. Ondanks het feit dat ze via haar echtgenoot de politiek al goed volgde, duurde het toch even voordat ze haar draai gevonden had. “Het kost tijd om te doorgronden hoe de processen binnen de raad en de commissies lopen. Ik merkte wel al snel dat het me veel energie geeft. Ik vind het fijn om contacten te hebben met de inwoners; voor hen ben je immers aan het werk. Mensen staan soms letterlijk met hun vraag of mening aan de deur. Dat is niet altijd de beste plek, maar ik probeer dan wel een luisterend oor te bieden.”

Minder vergaderen?

Kijkend naar haar eigen gemeenteraad constateert Cora dat daar het stereotype beeld van vooral witte mannen van boven de vijftig aardig klopt. De LDIJ-fractie telt wel

Cora Koehorst:

“Zonder vrouwen mis je belangrijke invalshoeken”

wat jonge leden en van de negen fractieleden zijn er twee vrouw. “Het begin is er”, lacht ze. Toch blijft het moeilijk om vrouwen en jongeren echt enthousiast te krijgen voor de politiek. “Misschien is tijd de grootste hindernis”, overpeinst ze. “Iedereen heeft het druk en als je dit werk goed wil doen, gaan er behoorlijk wat uren inzitten. Wat mij betreft, kijken we eens kritisch met z’n allen of we minder vaak en minder lang kunnen vergaderen. Dan zal die jonge moeder van een druk gezin wellicht eerder aanhaken.”

Niet aan tafel

Onvoldoende diversiteit in de raad vindt Cora beslist een punt van zorg. Niet omdat bepaalde onderwerpen dan onvoldoende aandacht krijgen. “Het oog voor alle inwoners en diversiteit is er wel, maar je mist dan de verschillende invalshoeken. De mensen waarom het gaat, kunnen als geen ander vertellen hoe het voelt en hoe ze het ervaren. Als je die input niet hebt, loop je het risico verkeerde beslissingen te nemen.” Gevraagd naar een voorbeeld illustreert ze: “Wij hebben hier in IJsselstein een probleemwijk. De bewoners daarvan zijn niet vertegenwoordigd in de politiek en zitten niet bij ons

aan tafel. Dan blijft het moeilijk om écht te begrijpen wat deze wijk nodig heeft. Het is belangrijk dat we de inwoners uit die wijk betrekken via inwonersparticipatie, waarbij zij bij belangrijke onderwerpen kunnen meedenken.”

Toegankelijk zijn

In Cora’s ideaalbeeld is de gemeenteraad een goede afspiegeling van de samenleving. “Daarvoor is het mijns inziens essentieel dat partijen uitstralen dat ze heel toegankelijk zijn en het fijn vinden wanneer mensen met uiteenlopende achtergronden zich aansluiten. Maar ik realiseer me ook hoe moeilijk het is om mensen te bereiken die niks met politiek hebben en die niet voelen dat zij echt het verschil kunnen maken.” Zodra Cora bij iemand enige interesse bespeurt, pakt ze door. Ze vertelt dat ze regelmatig mensen uitnodigt om bij de fractie hun verhaal te doen. Ze benadrukt dan dat je heus niet meteen raadslid hoeft te worden. “Dat neemt vaak al de nodige koudwatervrees weg.”

Vrouwennetwerk

Cora hoopt oprecht dat meer vrouwen de spreekwoordelijke handschoen oppakken en zich verkiesbaar durven stellen. Vrouwelijke raadsleden die het lastig hebben in het mannenbolwerk adviseert ze om contact te leggen met andere vrouwen die politiek actief zijn. “Praat met anderen waar je tegenaan loopt, sluit je aan bij een vrouwen-netwerk en leer van elkaars ervaringen. Zo maak je jezelf sterker en kun je vol vertrouwen tegenwicht bieden aan al die mannen.”

“Als we écht inclusie willen in de gemeenteraad, moeten we bereid zijn het systeem te veranderen,” zegt Roshano Dewnarain. Volgens hem ligt er een sleutelrol voor politieke partijen. Zij moeten actief op zoek naar vertegenwoordigers én ze op een verkiesbare plek zetten. “Maar het betekent ook dat je moet accepteren dat het debat misschien anders wordt. We moeten met elkaar het gesprek voeren over de normen en regels in de raad en ze zo aanpassen dat ze voor iedereen werken.”

Roshano was pas acht jaar oud toen hij zich afvroeg waarom zijn witte klasgenootjes het op school vaak beter deden dan die van kleur. Zelf had hij weinig moeite met de lesstof en hij voelde de verantwoordelijkheid om de kinderen die op hem leken, te ondersteunen. Op tienjarige leeftijd ging hij bijles geven en op de middelbare school maakte hij daar zelfs een serieus bedrijfje van. “Maar ik realiseerde me dat ik vooral bezig was met ‘pleisters plakken’. De rector moedigde mij aan om de politiek in te gaan. Ik ben bij een raadsvergadering gaan kijken en zag daar raadsleden die totaal niet op mij leken, maar wel spraken over dingen die mij en vergelijkbare mensen aangaan. Ik ben mij gaan

Naam: Roshano Dewnarain

Geboortjaar: 2002

Gemeente: Midden-Groningen

Partij: GroenLinks

Raadslid sinds: 2022

verdiepen in de verschillende partijen en besloot aan te sluiten bij GroenLinks.”

Witte, mannelijke elite

Roshano bestempelt de gemeenteraad van Midden-Groningen als onvoldoende divers en inclusief. Hij ziet bijvoorbeeld te weinig jongeren, te weinig vertegenwoordigers van inwoners van Turkse afkomst en te weinig praktisch opgeleide raadsleden. Bij dat laatste tekent hij aan dat we anders zouden moeten kijken naar het begrip ‘kennis’. “Wat we zien als kennis is gestoeld op een norm die lang bepaald is door een witte, mannelijke elite in de wetenschap. Ervaringskennis, bijvoorbeeld van een alleenstaande vrouw in de bijstand, is ook kennis. Dat soort perspectieven zou ik graag veel meer vertegenwoordigd zien in de raad. Of het nu gaat om geweld tegen vrouwen, mensen die racisme ervaren of bewoners van een dorp waar te weinig voorzieningen zijn: de beste persoon die kan uitleggen wat daarvan de wezenlijke consequenties zijn, is de ervaringsdeskundige.”

Meest kwetsbare inwoners

Die diverse perspectieven vindt Roshano van belang voor alle onderwerpen die in de raad besproken worden. Hij waarschuwt voor de valkuil dat de stem van het vrouwelijke of gekleurde raadslid alleen gehoord wordt bij besluiten die met emancipatie of discriminatie te maken hebben. “Ook als het bijvoorbeeld gaat over ruimtelijke ordening of groenvoorzieningen moeten we kijken naar alle groepen in onze samenleving. We moeten inclusie zien als een integraal

Roshano Dewnarain:

“Ervaringskennis is óók kennis”

aandachtspunt door alle beleidsdomeinen heen. Ik vind dat we bij elk voorstel moeten kijken wat de gevolgen daarvan zijn voor de meest kwetsbare inwoners van onze gemeente.”

Community opzetten

Roshano had in zijn begintijd als raadslid graag meer steun en begeleiding gekregen. Vanuit die gedachte is hij met een collega van de PvdA, Sipan Kelani, de community Young & Spicy gestart voor jongeren van kleur die politiek actief zijn. “Dat werkt echt en ik kan andere groepen van harte aanbevelen om iets dergelijks op te zetten. Groepen die niet vanzelfsprekend vertegenwoordigd zijn in de politiek, missen vaak het netwerk dat anderen wel hebben. Een community voor bijvoorbeeld alleen vrouwen, queerpersonen of jongeren kan dan enorm van toegevoegde waarde zijn: om contacten te leggen, ervaringen te delen en kennis uit te wisselen.” De jonge GroenLinkser is ook een voorstander van een buddysysteem voor beginnende politici. “Je moet altijd op iemand kunnen terugvallen. Stelregel één voor mij is dat niemand in de politieke arena alleen zou moeten staan. En dat geldt eens te meer wanneer je je eerste stappen in die spannende arena zet.”

Aan ambitie geen gebrek! Luuk van Straten is al sinds zijn zeventiende politiek actief en hoopt ooit in de Europese of anders op z'n minst in de landelijke politiek een rol van betekenis te spelen. "Vanaf de zijlijn roepen dat dingen anders moeten, is niks voor mij. Ik pak dan graag zelf die verantwoordelijkheid. En volgens mij ben je daar nooit te jong voor."

Luuk van Straten stond bij de vorige verkiezingen op plek drie van de lijst Sociaal Progressief Oirschot. De partij ging van drie naar twee zetels en dus ging het raadslidmaatschap aan zijn neus voorbij. Hij werd burgerraadslid en kon zo alvast voorzichtig warmdraaien voor 'het echte werk'. "In 2024 stopte een ouder raadslid van onze partij en toen kreeg ik de kans om in te stappen. Een kans die ik met beide handen heb aangegrepen."

Niet alleen grijze mannen

De Brabantse twintiger merkt dat zijn jonge leeftijd regelmatig een aangename verrassing is. Het beeld dat gemeenteraadsleden meestal grijze mannen zijn, blijkt volgens hem behoorlijk hardnekkig. "Ik krijg vaak leuke reacties. En als dat een opmerking is

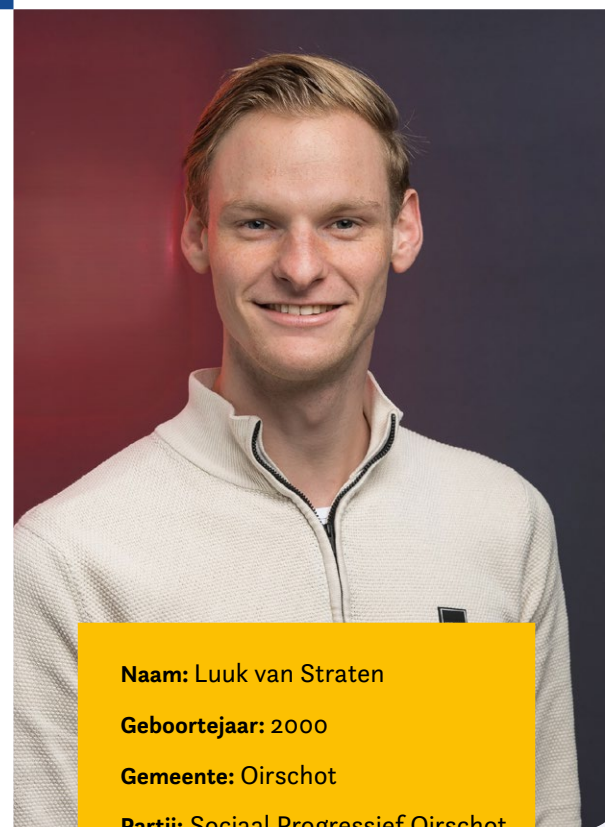
Luuk van Straten:

"Je bent nooit te jong om verantwoordelijkheid te nemen"

van een leeftijdgenoot, zal ik het niet nalaten om te zeggen dat hij of zij zelf ook die stap zou kunnen zetten." Hij vertelt dat de gemeente Oirschot best actief is om jongeren meer bij de politiek te betrekken. Zo is er speciale aandacht voor jongeren die voor het eerst mogen stemmen en er wordt jaarlijks een gratis cursus Politiek Actief georganiseerd, waarbij deelnemers onder meer een kijkje achter de schermen van de gemeenteraad krijgen.

Kwaliteit voorop

De gemeenteraad van Oirschot is volgens Luuk een redelijk goede afspiegeling van de lokale samenleving. De man-vrouwverhouding, leeftijdsopbouw en verhouding tussen praktisch en theoretisch geschoolden is aardig op orde. Hij vindt niet dat daar extra op gestuurd moet worden. "Het gaat wat mij betreft om de kwaliteit van de raad. Als er goede mensen zitten, maakt het volgens mij niet uit of het een man of een vrouw is of wat voor achtergrond iemand heeft." Hij merkt wel dat zijn mening vaak gevraagd wordt als het om typisch jongerenonderwerpen gaat. Zo ligt een onderwerp als betaalbare woningen hem na aan het hart. "Ik heb zelf net een appartementje kunnen kopen en

Naam: Luuk van Straten

Geboortjaar: 2000

Gemeente: Oirschot

Partij: Sociaal Progressief Oirschot

Raadslid sinds: 2024

weet maar al te goed hoe moeilijk het voor leeftijdsgenoten is om op zichzelf te gaan wonen. Dat perspectief kan ik goed voor het voetlicht brengen."

Ingewikkeld taalgebruik

Luuk ziet nog wel wat hobbels voor het realiseren van een meer inclusieve raad. Hij constateert bijvoorbeeld dat het voor minima niet aantrekkelijk is om raadslid te zijn, omdat de inkomsten gekort worden op hun uitkering. "Ik hoor regelmatig dat dit mensen echt afschrikt. Ontzettend jammer en daar valt volgens mij nog een wereld te

winnen." Hij denkt ook dat het taalniveau een barrière kan zijn. Zowel praktisch geschoolde Nederlanders als inwoners met een andere moedertaal kunnen opzien tegen het soms ingewikkelde taalgebruik. "Ik begrijp best dat het niet eenvoudig is om dat zelf aan te kaarten. Mensen zijn bang het etiketje 'dom' opgeplakt te krijgen. Ik ben mij daar wel van bewust en probeer mijn taalgebruik niet onnodig ingewikkeld te maken. Binnen onze raad zijn er ook verschillende initiatieven op dat vlak en dat is een goede zaak."

Contact met achterban

Om mensen met verschillende achtergronden te enthousiasmeren voor het raadslidmaatschap denkt Luuk dat het nodig om meer aandacht te geven aan het bestaan en het belang van de gemeenteraad. "Veel mensen hebben helemaal geen idee dat er zoiets als een lokale overheid bestaat en weten niet dat de impact van de lokale raad op je dagelijks leven soms veel groter is dan van de landelijke overheid. Als je dat niet beseft, komt het niet in je op om je daarvoor in te zetten. Ik vertel dat verhaal in mijn eigen netwerk en zo probeer ik meer jongeren enthousiast te krijgen." Hij vindt het contact met de achterban sowieso een van de belangrijkste onderdelen van zijn werk als raadslid. Om echt te weten wat inwoners nodig hebben, gaat hij vaak het gesprek met ze aan. "Je komt dan tot veel betere voorstellen die aansluiten op wat mensen écht nodig hebben. Bijkomend voordeel is dat je ze betreft bij de politiek en het vertrouwen daarin kunt herstellen of vergroten. En dat is hard nodig."

“Inclusiviteit en diversiteit staat binnen onze raad regelmatig op de agenda en daar ben ik blij om. Maar ik merk soms wel enige vermoeidheid: ‘moeten we het daar nou weer over hebben?’. Ja, dat moet.” Jade Joosten, jong, vrouw en van kleur, begrijpt best dat haar witte mannelijke collega's van middelbare leeftijd het belang van het onderwerp niet altijd inzien. **“Gelukkig is het meestal geen onwil, maar onwetendheid of onbekendheid.”**

Jade Joosten zag al op jonge leeftijd dat in de Venlose gemeenteraad weinig inwoners zoals zij zaten. “Slechts een paar vrouwen en nauwelijks jonge raadsleden. Omdat ik al lang politiek geïnteresseerd ben, heb ik niet lang gearzeld om actief te worden. Of ik als minderheidsgroep een drempel voelde? Dat valt wel mee. Ik ben geadopteerd en behoorlijk ‘wit’ opgevoed. Mijn omgeving heeft me alleen maar gestimuleerd om deze stap te zetten.”

In spiegel kijken

Een inclusieve raad begint volgens Jade bij partijen zelf. “Het argument van partijen dat het ze niet lukt om genoeg vrouwen te vinden, vind ik echt bizar. Waarom zou het ons bij GroenLinks wel lukken en bij anderen niet? Dan moet je als partij misschien eens goed in de spiegel kijken en je afvragen wat je verkeerd doet.” Jade toont zich een voorstander van een vrouwenquotum om hardnekkige scheve verhoudingen te doorbreken. “Alleen voor zolang dat nodig is”, nuanceert ze. “Ik hoop dat het uiteindelijk voor elke partij vanzelfsprekend wordt om een diverse kandidatenlijst samen te stellen.”

Jade Joosten:

**“Ja, we moeten
het wéér over
inclusiviteit hebben”**

Te hard van stapel

Terugkijkend op haar eerste jaren in de raad weet Jade nu dat ze in het begin te fanatiek was. “Ik liep echt te hard van stapel en wilde te veel tegelijk oppakken. Na verloop van tijd verlies je dan de gunfactor. Ik heb geleerd dat je de welwillendheid van collega-raadsleden nodig hebt en dus trap ik nu vaker op de rem. Dat vind ik wel lastig, want al mijn voorstellen en ideeën komen vanuit een intrinsieke motivatie. Ik ben gekozen en wil dingen voor elkaar krijgen. Maar politiek gezien is het verstandig om te doseren. Dat betekent dus wel dat ik niet helemaal mezelf kan zijn in de raad. Om leuk gevonden te worden, moet je je blijkbaar enigszins aanpassen. Maar ja, ook dat is politiek.”

Naam: Jade Joosten

Geboortjaar: 2002

Gemeente: Venlo

Partij: GroenLinks

Raadslid sinds: 2022

Behoeden voor valkuilen

Jade bekent dat zij zich in die beginjaren best weleens onzeker heeft gevoeld. Ze merkte dat oudere raadsleden meer kennis en ervaring inbrachten en dat voelde soms ongemakkelijk. “Dan is het fijn dat je fractiegenoten voor je klaar staan, je op weg helpen en je behoeden voor valkuilen.” Ze vertelt dat haar gebrek aan ervaring aanleiding was om een andere portefeuille te kiezen. “Ik wilde me in eerste instantie graag inzetten voor het sociaal domein, maar dat bleek te hoog gegrepen. Nu richt ik me meer op omgeving en natuur en milieu; dat is wat concreter en past voor nu beter bij me.”

Inclusiviteitsprediker

Een onderwerp waarvoor Jade zich altijd inspannt, is inclusiviteit en diversiteit. Soms zou ze het prettiger vinden als de hele raad niet naar raadsleden van kleur of vrouwen kijkt als dat thema besproken wordt. “Ik begrijp dat mensen van mij verwachten dat ik me daarover uitspreek omdat ze weten hoe belangrijk ik het vind. Maar het is goed als ook andere raadsleden zich laten horen.” Om er lachend aan toe te voegen: “Niet iedereen hoeft zo’n inclusiviteitsprediker te worden als ik, hoor. Maar ik vind het wél belangrijk dat iedereen laat zien dat het onderwerp ze raakt.”

In het West-Brabantse Hoogerheide woont Ludo Bolders samen met zijn vrouw in een moderne eengezinswoning. Ruim 71 jaar geleden werd hij op een steenworp afstand geboren in een huis dat inmiddels is afgebroken, met het betrekken van de nieuwe woning is de cirkel rond. “Een leven met obstakels”, zou een buitenstaander zeggen, maar Ludo ziet dat niet zo.

Letterlijk in dit geval; vanwege een oogziekte heeft hij nog slechts drie procent zicht in beide ogen. Het weerhoudt hem er niet van een grote maatschappelijke verantwoordelijkheid te nemen; al jaren bemant Ludo een zetel in de Woensdrechtse gemeenteraad. De visuele beperking maakt al snel een einde aan de droom om wiskundeleraar te worden: “Bij algebra kon ik de machten niet goed zien, mijn ogen sputterden tegen. De wens om voor de klas te staan kwam daarmee ten einde, maar ik heb niet bepaald stilgezeten.”

Van alle markten thuis

Hoewel zelf voor de klas staan er niet in zat, wist Ludo het MULO-B diploma en zijn middenstandspapieren te halen. “Dat kwam bijzonder goed uit, want mijn zus had een slagerij overgenomen en mijn zwager had het diploma niet!”. In de latere carrière was Ludo van alle markten thuis; zo deed hij

divers productiewerk en was hij bouwvakker. “Het meest bijzonder was misschien wel de steenfabriek waar het echt als thuis voelde. Dat kwam niet alleen door het werk en de gezellige collega’s; ik werkte er met mijn vader en vijf van mijn broers.”

Retinitis Pigmentosa

Met 61 jaar kwam er een einde aan de carrière, destijds bij Mondial, een grote producent van dierenvoedsel. Het zicht was zodanig afgenomen dat werken niet meer mogelijk was. “Retinitis Pigmentosa is een erfelijke ziekte, waarbij er schadelijk pigment in het netvlies wordt afgezet. Het is een degeneratieve ziekte, de ogen gaan in stapjes achteruit. Op mijn 35^e fietste ik nog 80 kilometer op de racefiets, maar kort erna ging dat niet meer. Het is een aandoening

die bij mannen tot uiting komt, maar de moeders zijn de dragers. Volgens alle instanties zou je mij blind kunnen noemen. Wel kan ik lichtcontrasten zien, bij schemering is het beste moment. Maar compleet licht of compleet donker zijn vijanden. Tegenwoordig fiets ik op een tandem!”

Positief karakter

Het positieve karakter heeft Ludo geholpen in zijn leven, hij is goedlachs en zegt dat hij meestal degene is die de grappen maakt. “Je hebt pas een handicap als je niet beseft dat je een handicap hebt.” Een Cruiffiaanse wijsheid van de Brabantse voetballiefhebber? “Leren omgaan ermee gaat met horten en stoten. Het besef dat je weer iets niet kunt, wat daarvoor wel kon, moet je verwerken.” De visuele beperking houdt Ludo niet binnen; op het lentefeest in Hoogerheide hengelt een lokale partij naar zijn gunsten. Drie maanden later begon Ludo echter zijn eigen partij; AKT.

Boldersbolwerk

Eergevoel en eerlijkheid stonden bij de nieuwe partij in 2010 in hoog vaandel; waarom zouden bepaalde sportclubs meer subsidie krijgen dan andere clubs? De campagne werd beloond en een zetel werd binnengehaald: “Het waren monnikenjaren; naast 40 uur werken deed ik dit erbij. Ik kreeg veel steun, bijvoorbeeld van burgemeester Fränzel en ook van gemeenteambtenaren. Even een partij optuigen doe je niet zomaar. Ook mijn familie en vrienden hebben geholpen. ‘Het Boldersbolwerk’ zei men gekscherend, maar het was geen vriendjespolitiek. Mijn zwager Peter en mijn tandem-

Ludo Bolders

“In de politiek kun je geen 10 halen”

maat Edwin hebben wel geholpen met raadsstukken doornemen.”

Voorlezen stukken

Ludo heeft het niet op computers en evenmin is hij het brailleschrift vaardig. Wel heeft de zorgverzekering een apparaat vergoed dat teksten scant en voorleest. Regelmatig leest zijn vrouw Tina stukken voor. “Soms doet ze dat wel drie uur per dag, ze is onmisbaar voor mij. Vertrouwelijke stukken leest de griffier voor in het gemeentehuis. Sommige raadsstukken, bijvoorbeeld met veel foto’s of bouwtekeningen kan ik niet meer behandelen. Soms wordt er slecht rekening gehouden met visueel beperkten; op een nieuwjaarsreceptie werd eens een filmpje getoond zonder geluid. Dat stel ik dan aan de kaak.”

Jeugd ontbreekt

Ook in Woensdrecht staat het thema ‘diversiteit en inclusiviteit’ op de agenda, toch heeft Ludo zijn eigen visie op het onderwerp: “Wat je op tv ziet is niet mijn inclusiviteit, het is veel groter. Voorbeeldje; als je hier in rolstoel zit, kun je niet met de bus mee. Het gaat te vaak over gender en huidskleur. En als je het zo belangrijk vindt, handel ernaar. Mijn politiek pensioen is aanstaande; ik geef mijn plek op de lijst aan een jongere; een actieve 27-jarige die de toekomst heeft! Ik heb ervan genoten en besef: een 10 kan je niet halen in de politiek, een 7 wel. Perfect bestaat niet in deze wereld”.

Naam: Ludo Bolders

Geboortjaar: 1954

Gemeente: Woensdrecht

Partij: Alle Kernen Troef

Raadslid sinds: 2010

“Wees vooral niet bang om hulp en advies te vragen,” tipt Lotte Gommers andere jonge raadsleden. “Zelf heb ik gemerkt dat ervaren collega’s, de griffier en de burgemeester echt bereid zijn om te helpen. Benoem gerust wat je lastig vindt en vraag om feedback. Volgens mij is dat de snelste manier om het vak van raadslid onder de knie te krijgen.”

Ondanks haar beperkte ervaring en jonge leeftijd kreeg Lotte Gommers in 2022 een verkiesbare plaats op de lijst van het CDA. “Iets om dankbaar voor te zijn”, vindt ze. Om er meteen eerlijk aan toe te voegen: “Het voelde wel als een sprong in het diepe. Ik volgde de landelijke politiek, maar lokaal veel minder. De eerste maanden vond ik zeer pittig. Gelukkig heb ik goede begeleiding gekregen. Dat varieerde van praktische tips over het reilen en zeilen van de raad tot advies over hoe je standpunten formuleert en voor draagvlak zorgt.”

Meer invalshoeken

Lotte vertelt dat haar fractie zich inspant om een diverse lijst samen te stellen. Er wordt actief gezocht naar een goede vertegenwoordiging vanuit de verschillende woonkernen die bij Zundert horen en naar kandidaten met verschillende achtergronden en leeftij-

Lotte Gommers:

“Het voelde als een sprong in het diepe”

den. “Hoe meer invalshoeken je binnen de raad hebt, hoe beter. Neem bijvoorbeeld de woonopgave die we hier hebben. Als jongere kijk ik daar anders naar dan een raadslid van bijna zeventig. Het is goed om die ervaringen en meningen naast elkaar te zetten.”

Input leeftijdsgenoten

Om feeling te houden met wat er onder jongeren speelt, vraagt Lotte haar omgeving regelmatig om input. Zeker als het om grote thema’s gaat, vindt zij het belangrijk om te horen hoe leeftijdsgenoten daarover denken. “Ik doe dat vaak terloops. Ik voetbal en vraag dan soms aan die andere meiden hoe ze ergens tegenaan kijken. Niet om die mening klakkeloos over te nemen, maar wel om mee te nemen in het grotere plaatje.” De rol om vooral op te komen voor de belangen van jongeren, past Lotte goed. Ze vindt het fijn om op dat terrein van toegevoegde waarde te zijn. “En natuurlijk praat ik ook mee over alle andere onderwerpen. Alleen als het een punt is waarover ik te weinig weet, hou ik liever mijn mond.”

Elkaars achtergrond kennen

De omgangsvormen in de Zundertse raad ervaart Lotte als plezierig. Ze vertelt dat het

Naam: Lotte Gommers

Geboortjaar: 2002

Gemeente: Zundert

Partij: CDA

Raadslid sinds: 2022

er tijdens debatten soms stevig aan toegaat, maar dat na afloop de sfeer meestal prima is. “Bij een drankje wordt er dan nog wat nagepraat of is er juist ruimte om het over iets anders dan politiek te hebben. Het is fijn dat de raadsleden elkaar goed kennen en daarom ben ik blij met de nieuwsbrief die de griffie met enige regelmaat stuurt. Daarin wordt elke keer een raadslid voorgesteld. Als je weet wat iemands achtergrond is, helpt dat om begrip te krijgen voor zijn of haar standpunt. Ik vind dat echt van waarde.”

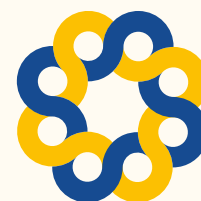
Concrete voorbeelden

Om ervoor te zorgen dat gemeenteraden divers van samenstelling worden of blijven, is het volgens Lotte nodig dat raadsleden de wijken ingaan. “Het is zo belangrijk om te vertellen wat de gemeenteraad doet. Wanneer je als inwoner van Zundert niet weet waarover wij beslissen en wat wij voor elkaar krijgen, snap ik wel dat je er geen interesse voor hebt. Vaak kun je met heel concrete voorbeelden laten zien dat het werk van de raad echt van betekenis is. Van daaruit kun je interesse wekken voor de politiek.”

Grootste compliment

Over het algemeen vindt Lotte dat ze voldoende waardering voor haar raadswerk krijgt. “Ik word beslist serieus genomen en de raad is blij met de verjonging die ik breng. Maar uiteindelijk gaat het om de waardering van inwoners. Als er iets speelt, weten zij me inmiddels te vinden en dat is het grootste compliment dat ik kan krijgen. Zij hebben vertrouwen in mij en dat wil ik graag waar maken.”

Nederlandse Vereniging
voor Raadsleden

EEN STERKE RAAD DOET ERTOE!

Wij zorgen dat jij als raadslid sterk en krachtig in positie staat. Samen maken we het verschil voor lokale democratie.

Wat doet de Nederlandse Vereniging voor Raadsleden voor jou?

- ✓ **Opleiding & Ontwikkeling**
Workshops, trainingen en bijeenkomsten om je rol met zelfvertrouwen te vervullen.
- ✓ **Ondersteuning & Advies**
Informatie over rechtspositie, bijstand bij bedreiging en intimidatie.
- ✓ **Belangenbehartiging**
We maken ons hard voor jouw positie en invloed als raadslid.
- ✓ **Ontmoeting & Uitwisseling**
Leer van collega's tijdens inspirerende evenementen, zoals de Dag voor de Raad.
- ✓ **Onderzoek & Publicaties**
Praktische handreikingen, rapporten en relevante informatie over het raadswerk.
- ✓ **Nieuwsvoorziening**
Nieuws, ontwikkelingen en thema's via website, social media en nieuwsbrief die jou als raadslid direct aangaan.

Waarom lid worden?

- Versterk je kennis, vaardigheden en netwerk
- Profiteer van ondersteuning in je werk
- Laat je stem horen in landelijke vertegenwoordiging
- Collectief of individueel lidmaatschap mogelijk
- Goed om te weten: de gemeente betaalt het lidmaatschap!

Meer weten of direct lid worden?

www.raadsleden.nl/overons | www.raadsleden.nl/lidworden

Colofon

Opdrachtgever en uitgever: Nederlandse Vereniging voor Raadsleden

Teksten: Tessa Jugwels, Anita Schregardus en Roel Batelaan

Eindredactie: Tessa Jugwels en Roel Batelaan

De Nederlandse Vereniging voor Raadsleden stelt zich ten doel om raadsleden en gemeenteraden sterk en krachtig in positie te krijgen onder het motto "Een sterke raad doet er toe".

Deze bundel is mogelijk gemaakt dankzij de financiële steun van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Copyright © Nederlandse Vereniging voor Raadsleden.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, door middel van druk, fotokopieën, geautomatiseerde gegevensbestanden of op welke andere wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

